

Statistička analiza dolazaka stranih turista prema zemlji prebivališta od 2019. do 2021.

Herceg, Anamarija

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Međimurje in Čakovec / Međimursko veleučilište u Čakovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:110:141342>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-03**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic of Međimurje in Čakovec Repository -
Polytechnic of Međimurje Undergraduate and
Graduate Theses Repository](#)

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I
SPORTA

Anamarija Herceg

**STATISTIČKA ANALIZA DOLAZAKA STRANIH
TURISTA PREMA ZEMLJI PREBIVALIŠTA OD 2019.
DO 2021.**

ZAVRŠNI RAD

Čakovec, rujan 2022.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I
SPORTA

Anamarija Herceg

**STATISTICAL ANALYSIS OF FOREIGN TOURIST
ARRIVALS BY COUNTRY OF RESIDENCE FROM 2019
TO 2021.**

ZAVRŠNI RAD

Mentor: Tibor Rodiger, v. pred

Čakovec, rujan 2022.

ZAHVALA

Zahvaljujem se prvo svome mentoru v.pred. profesoru Tiboru Rodigeru koji me je svojim savjetima i smjernicama navigirao kroz pisanje završnog rada i dijelio nesebično svoje znanje sa mnom. Hvala Vam profesore na pomoći, savjetima i kritikama, bile su konstruktivne i od pomoći.

Puno hvala i kolegicama Kseniji Kralj, Ivi Ernoić i Rei Golub zbog kojih je ovo iskustvo bila jedna velika pustolovina. Hvala vam na potpori i uzajamnom pomaganju kroz ovu avanturu zvanu studij. Sa vama je bilo definitivno veselo, zanimljivo i ludo dijeliti mjesto u učionicama i na hodnicima.

Na kraju se zahvaljujem svojim roditeljima na bezuvjetnoj potpori i pomoći, te sestri Petri i nećakinji Doris koja me je sa svoje četiri godine tjerala na učenje prijeteći svojim malim prstićem uz rečenicu :“učiti teta, učiti!“ i svim prijateljima koju su me trpjeli i pružali podršku tokom studija kroz ove 3 godine.

Hvala vam.

SAŽETAK:

Turizam u Republici Hrvatskoj predstavlja važnu ulogu u ukupnom gospodarstvu i razvoju. Zahvaljujući turizmu, Hrvatska povećava svoj gospodarski rast, nudi mogućnosti zapošljavanja i prepoznatljivosti na svjetskom tržištu. Kako bi se mogli prikupiti određeni podaci, potrebno je da u navedenom sudjeluje nekoliko znanstvenih grana koje će potom doći do zaključka i rezultata. Kako bi se neki zaključci prikazali, koristili su se statistički pokazatelji važni za turizam. Jedan od tih čimbenika jest i turist. Ovaj znanstveni rad bavi se statističkom analizom dolazaka stranih turista prema zemlji prebivališta u razdoblju od 2019. do 2021. godine. Podaci o dolascima stranih gostiju u razdoblju od 2019. do 2021. godine te izračunati prosjeci govore da je broj dolazaka stranih turista iz godine u godinu sve veći, a najbrojniji su njemački turisti, zatim turisti iz Slovenije, Italije, Austrije, Češke, Poljske, Nizozemske, Francuske, Mađarske i Slovačke. Kvalitetna turistička destinacija mora imati kvalitetnu ponudu, ali na primjeru pandemije virusa COVID-19 dolazimo do zaključka da turističke destinacije u takvim kriznim situacijama ne mogu utjecati na turistička kretanja. U radu će biti riječi o turizmu u općenito, pojmu turista, statistici, važnosti vođenja statistike u turizmu i važnosti istraživanja tržišta. Nadalje, istraživački dio bit će usmjeren na prikaz statističkih analiza, a podaci će se prikupljati na temelju prezentiranih izvješća Državnog zavoda za statistiku. Navedeni podaci bit će obrađeni metodama sinteze i analize te statističkim metodama, a dobiveni rezultati bit će prikazani ispod svake tablice ili grafikona, sve u svrhu odgovarajuće obrade prikazanog problema. Analizom i tabličnim usporedbama podataka o dolascima i noćenjima utvrđeno je da su profili Njemačke i Slovenije slični po broju dolazaka. Izneseni statistički pokazatelji ukazuju na stupanj razvijenosti hrvatskog turizma u dolascima te omogućuju prepoznavanje prednosti i nedostataka u pogledu čimbenika i zemljopisnog rasporeda turista, što se može koristiti u izradi strategije hrvatskog turizma.

Ključne riječi: statistička analiza, turizam, Državni zavod za statistiku, COVID-19, turisti

SADRŽAJ

1. UVOD.....	7
1.1. Predmet i cilj rada.....	7
1.2. Metode istraživanja.....	8
1.3. Struktura rada.....	8
2. OPĆENITO O TURIZMU I STATISTICI U TURIZMU	9
2.1. Definiranje osnovnih pojmova	9
2.2. Razvoj hrvatskog turizma	11
2.3. Turistička ponuda Republike Hrvatske.....	13
2.4. Statistika u turizmu	14
3. STATISTIČKA ANALIZA DOLAZAKA STRANIH TURISTA PREMA ZEMLJI PREBIVALIŠTA OD 2019. DO 2021. GODINE	17
3.1. Metodologija istraživanja.....	17
3.2. Karakteristike uzorka.....	17
3.3. Rezultati istraživanja.....	17
3.4. Ograničenja istraživanja.....	35
4. ZAKLJUČAK.....	36
LITERATURA	38
POPIS TABLICA	39
POPIS ILUSTRACIJA.....	40

1. UVOD

Turizam je od davnina imao vrlo važnu ulogu u cijelom svijetu. Zahvaljujući turizmu, sve zemlje – neke više, a neke manje – povećavaju svoju gospodarsku mogućnost, mogućnost za zapošljavanje i svoju prepoznatljivost. Uz to, zbog turizma i gospodarstvo raste te ima veće mogućnosti za rast pa se slobodno može reći da turizam predstavlja granu koja najbrže raste u odnosu na ostale grane. Nadalje, snažno utječe na društvo i okolinu, a zahvaljujući njoj, mnoge sredine mogu pokazati svoju specifičnost (kulturu) koju crpe izdaleka.

Turističko poslovanje stalno se mijenja i zahtijeva suradnju svih dionika turističkog tržišta. Republika Hrvatska prepoznata je kao popularna turistička destinacija. Svake godine bilježi sve veći broj posjetitelja. Jedne od najuspješnijih županija su Istarska i Splitsko-dalmatinska županija. Da bi ta ista destinacija bila što uspješnija i posjećenija, treba na kvalitetan način planirati i kreirati turističku ponudu za kojom će postojati turistička potražnja. Zbog navedenog se stalno provode razna istraživanja tržišta.

Zahvaljujući različitim statističkim podacima koji se koriste u turizmu, možemo pratiti turističku politiku i razvoj po regijama te kako se razvija održivi razvoj. Danas uz pomoć različitih turističkih statistika ili uvida u turizam možemo saznati mnoge važne elemente koji omogućuju praćenje i razumijevanje pojava vezanih uz turizam.

1.1. Predmet i cilj rada

Danas je turizam glavna djelatnost većine ljudi na svijetu i podijeljen je na mnogo dijelova koji tvore skladnu cjelinu. Ovaj rad ima za cilj pokazati koliko turizam ima važnu ulogu u razvoju i kako se razvija iz godine u godinu, što ukazuje na mogućnost napretka cjelokupnog gospodarstva cijele zemlje u budućnosti. Predmet ovoga rada jest statistička analiza dolazaka stranih turista po zemljama boravka od 2019. do 2021. godine. Ciljevi ovoga rada su statističkom analizom prikazati ukupan broj dolazaka po državama u navedenom razdoblju, kao i podatak raste li broj dolazaka stranih turista i koliko godišnje.

Navedeno će biti prikazano kroz statističku analizu. U statističkoj analizi težište će biti na stranim turistima te će se dolasci stranih turista analizirati prema zemlji prebivališta za razdoblje od 2019. do 2021. godine i prema kategoriji smještaja i županijama.

1.2. Metode istraživanja

Svi podaci prikupljeni su sa stranica Državnog zavoda za statistiku, odnosno za potrebe analize korišteni su sekundarni podaci. Osim deskriptivne, korištene su i statistička metoda, metoda analize i sinteze, metoda usporedbe i deskripcije.

1.3. Struktura rada

Rad je podijeljen u četiri dijela, uključujući i zaključak. U uvodnom dijelu rada govorit će se općenito o turizmu i važnosti dolaska turista te o povezanosti turista i turizma općenito. Teorijski dio rada opisom turizma i turista daje pregled važnosti statistike u turizmu i objašnjava važnost istraživanja tržišta. Navedeni teorijski dio potkrijepljen je znanstvenom i stručnom literaturom. U trećem dijelu istraživanjem uz pomoć Državnog zavoda za statistiku dat će se pregled dolazaka stranih turista prema zemlji prebivališta u navedenom razdoblju. U završnom dijelu sažet će se cjeloviti rad te će se izvesti zaključci vezani uz temu rada.

2. OPĆENITO O TURIZMU I STATISTICI U TURIZMU

2.1. Definiranje osnovnih pojmova

Pojam *turizam* prvi se put spominje 1873. godine, a upotrijebio ga je francuski filozof, političar i leksikograf Emile Litrea u svojem rječniku. Neki teoretičari smatraju da riječ *turizam* dolazi od engleske riječi „tour“ koja je u počecima razvoja turizma označavala pojam kružnog putovanja u turističke svrhe (UNWTO, 2010).

Postoji velik broj definicija koje pokušavaju objasniti i približiti pojam turizma. Mnoge se temelje na spominjanju pojmova kao što su slobodno vrijeme, odlasci osoba iz mjesta prebivališta, to jest mjesta domicila sa svrhom da se osoba rekreira, odmori i prepusti dokolici. Velik broj definicija također spominje i vremensko ograničenje putovanja koje ne smije biti duže od godine dana. Prema UNWTO-u, turizam mora uključivati aktivnosti koje proizlaze iz putovanja i boravka osobe izvan svoga mjesta prebivališta, odnosno domicila u svrhu odmora, rekreacije i drugih aktivnosti koje nisu povezane s aktivnostima koje bi donijele bilo kakvu naknadu u novcu ili mogućnost zapošljavanja i ostvarivanja radnog odnosa u mjestu koje se posjećuje te navedeno putovanje ne smije biti duže od jedne godine.

Definicija Državnog zavoda za statistiku glasi: „Turizam su aktivnosti osoba koje putuju i borave u mjestima izvan svoje uobičajene sredine, ne dulje od jedne godine, zbog odmora, posla ili drugih osobnih razloga, osim zapošljavanja kod poslovnog subjekta sa sjedištem u mjestu posjeta“ (https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/SI-1639.pdf). Turizam je zapravo gospodarska djelatnost koja obuhvaća turistička kretanja i sve odnose koji proizlaze iz takvih kretanja.

Turist mora imati na raspolaganju dva preduvjeta da bi mogao ostvariti svoje putovanje u turističke svrhe. Preduvjeti su financijska sredstva i slobodno vrijeme koje mu ostaje na raspolaganju nakon što je zadovoljio sve svoje radne i obiteljske obaveze. Osim turista, razlikujemo još i pojmove putnika, izletnika i posjetitelja, koji također ulaze u statističke podatke vezane uz turističke aktivnosti. U tom slučaju važno je razlikovati pojam putnika od pojmova izletnika i posjetitelja iz razloga što je putnik osoba koja može ostvariti i prihode u drugoj zemlji, to jest zemlji koju posjećuje, dok drugi činitelji turizma odnosno posjetitelji i izletnici nemaju pravo ostvarivanja prihoda ili bilo kakve druge materijalne koristi.

Turizam dijelimo na međunarodni (izvan zemlje domicila putnika) i na domaći (unutar granica zemlje domicila putnika). Kada govorimo o međunarodnom turizmu, on ima odlazne i dolazne implikacije ako gledamo platnu bilancu zemlje. Broj turista opao je kao rezultat snažnog gospodarskog usporavanja (recesija kasnih 2000-ih) između druge polovice 2008. i kraja 2009. te kao posljedica izbijanja virusa gripe H1N1 2009., ali polako se oporavlja sve dok pandemija virusa COVID-19 nije naglo zaustavila rast. Svjetska turistička organizacija Ujedinjenih naroda procjenjuje da bi se globalni međunarodni turistički dolasci mogli smanjiti za 58 % do 78 % u 2020., što bi dovelo do potencijalnog gubitka od 0,9 do 1,2 trilijuna USD u prihodima od međunarodnog turizma (<https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284419340>).

Globalno, prihodi od međunarodnog turizma (stavka putovanja u platnoj bilanci) porasli su na 1,03 trilijuna USD (740 milijardi EUR) u 2005., što odgovara realnom povećanju od 3,8 % u odnosu na 2010. Međunarodni turistički dolasci premašili su granicu od jedne milijarde turista na globalnoj razini prvi put u 2012., a nova izvorna tržišta kao što su Kina, Rusija i Brazil značajno su povećala svoju potrošnju tijekom prethodnog desetljeća (<https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284419340>).

Globalni turizam odgovoran je za otprilike 8 % globalnih emisija stakleničkih plinova. Emisije kao i drugi značajni utjecaji na okoliš i društvo nisu uvijek korisni lokalnim zajednicama i njihovim gospodarstvima. Zbog toga su se mnoge organizacije za razvoj turizma počele usmjeravati na održivi turizam kako bi ublažile negativne učinke uzrokovane rastućim utjecajem turizma. Svjetska turistička organizacija Ujedinjenih naroda naglasila je ove prakse promičući turizam kao dio ciljeva održivog razvoja, kroz programe kao što je Međunarodna godina održivog turizma za razvoj 2017. i programe kao što je Turizam za SDG s fokusom na to kako SDG 8, SDG 12 i SDG 14 impliciraju turizam u stvaranju održivog gospodarstva.

Turistička industrija, kao dio uslužnog sektora, postala je važan izvor prihoda za mnoge regije, pa čak i cijele zemlje. Manilska deklaracija o svjetskom turizmu iz 1980. godine prepoznala je njegovu važnost kao „aktivnosti koja je ključna za život nacija zbog njezinih izravnih učinaka na društvene, kulturne, obrazovne i gospodarske sektore nacionalnih društava, te na njihove međunarodne odnose“.

Turizam donosi velike količine prihoda lokalnom gospodarstvu u obliku plaćanja za robu i usluge potrebne turistima, čineći 2011. 30 % svjetske trgovine uslugama, a kao nevidljivi izvoz 6 % ukupnog izvoza dobara i usluga. Također stvara prilike za zapošljavanje u uslužnom sektoru gospodarstva povezanog s turizmom. Usto, tvrdi se da putovanja proširuju um.

Ugostiteljske djelatnosti koje imaju koristi od turizma uključuju usluge prijevoza (kao što su zračne linije, brodovi za krstarenje, tranziti, vlakovi i taksiji), smještaj (uključujući hotele, hostele, smještaj u obitelji, odmarališta i iznajmljivanje soba) i mjesta za zabavu (kao što su zabavni parkovi, restorani, kasina, festivali, trgovački centri, mjesta za glazbu i kazališta). To je dodatak robi koju kupuju turisti, uključujući suvenire (Tassiopoulos, 2008: 10).

S druge strane, turizam može degradirati ljude i pokvariti odnose između domaćina i gosta. Gospodarski temelji turizma u biti su kulturna dobra i priroda mjesta putovanja. Mjesta svjetske baštine danas su posebno vrijedna spomena jer su pravi turistički magneti, ali čak i sadašnji ili bivši oblik vlasti u zemlji može biti odlučujući za turizam. Kao primjer za to može poslužiti britanska kraljevska obitelj zbog koje milijuni turista godišnje posjećuju Veliku Britaniju i pridonose njihovom razvoju ekonomije i gospodarstva. Još jedan od primjera jest i obitelj Habsburg koja donosi Austriji dobit od turističkih kretanja u iznosu od 60 milijuna eura godišnje. Poznata je krilatica „Habsburg prodaje“ (Tassiopoulos, 2008: 12).

2.2. Razvoj hrvatskog turizma

Hrvatska je zbog svoga bogatstva i raznolikosti prirodne i kulturne baštine, kako materijalno tako i nematerijalne, oduvijek privlačila turiste prvenstveno iz cijele Europe, ali i iz cijeloga svijeta. Stoga turizam u Hrvatskoj ima dugu tradiciju i povijest. Povijest hrvatskog turizma odvijala se u četiri razdoblja:

- do Prvog svjetskog rata (1850. – 1914.);
- između dvaju svjetskih ratova (1918. – 1939.);
- od Drugog svjetskog rata do 1991.;
- razdoblje novije hrvatske povijesti do danas (Vukonić, 2005: 21).

Prije Prvog svjetskog rata turizam u Hrvatskoj počinje izgradnjom prve građevine turističke namjene. Taj se objekt smatrao i prvim hrvatskim hotelom, a riječ je o hotelu Villa Angiolina koji se tada nalazio u Opatiji. Međutim, osnivanje higijeničarskog društva na Hvaru u 19. stoljeću zapravo se smatra početkom organiziranog turizma.

U Hrvatskoj se turizam počeo razvijati ubrzanim tempom u razdoblju između dvaju svjetskih ratova. Tada se polako počinju prepoznavati dobrobiti i koristi turizma za lokalnu zajednicu, ali i državu u cjelini. U tom razdoblju donesene su i zakonske regulative koje su se odnosile na turizam i ugostiteljstvo. Zakonske regulative doprinijele su unapređenju turizma kako na lokalnoj tako i na nacionalnoj razini. Vrlo je zanimljivo da je u tom razdoblju, točnije 1926. godine, prvi put u Hrvatskoj ostvareno preko milijun noćenja.

Godine 1929., dakle samo tri godine kasnije, zabilježen je veći broj stranih turista od domaćih. Razvoj turizma nije uvijek teкао glatko; dakako, imao je i teških razdoblja. Loše razdoblje bilo je nakon Drugog svjetskog rata. Hrvatska je tada prihodima zaostajala za konkurencijom. Drugim riječima, kvaliteta turističke ponude je pala, a samim time i njezina je ocjena bila nepovoljna. Tijekom Domovinskog rata turizam je stagnirao u pojedinim područjima, ali u onim područjima koja su bila posebno pogođena ratom turizam je drastično opao (Magaš, 2000: 140).

Područja u kojima se u poslijeratnom razdoblju poduzelo vrlo malo ili nedovoljno aktivnosti su sljedeća (Magaš, 2000: 140).

- uvođenje marketinških principa u turističko poslovanje,
- izgradnja sustava selektivnih mjera za poticanje modernizacije cjelokupne ponude, a posebno za poticanje obiteljskog poduzetništva u turizmu,
- restrukturiranje i modernizacija objekata i sadržaja turističke ponude, posebice u hotelijerstvu,
- provedba privatizacije u hotelijerstvu i sličnim segmentima ponude,
- povećanje prosječne turističke ponude,
- uvođenje ekoloških standarda,
- izrada potrebnih razvojnih dokumenata, posebice strateškog marketinškog plana hrvatskog turizma,
- reforma obrazovnog sustava za potrebe turizma.

Završetkom Domovinskog rata turizam se počeo oporavljati, a u Hrvatsku su ponovno počeli dolaziti strani turisti. Povratak turista donio je i koristi, a jedna od njih je interes stranih investitora. U 2014. godini zabilježena je rekordna turistička sezona, a tada je Hrvatsku posjetilo i u njoj boravilo čak 13.100.000 turista.

2.3. Turistička ponuda Republike Hrvatske

Ako ne postoji kvalitetna i bogata turistička ponuda koja bi privukla potencijalne turiste, turizam nije u mogućnosti ispuniti svoju svrhu ni doseći svoj maksimalni potencijal na turističkom tržištu. Turistička ponuda predstavljena je kao dio turističkog tržišta. Na spomenutom tržištu turistima se prezentiraju, nude i prodaju robe i usluge u svrhu zadovoljavanja turističkih potreba.

U ponudu su uključeni svi gospodarski i društveni sudionici jedne zemlje koji izravno i neizravno pridonose proširenju i raznolikosti ukupne ponude, a time i mogućem povećanju turističke potrošnje, kao ekonomske posljedice privremenog boravka domaćih i stranih turista (<http://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=62763>).

Turistička ponuda obuhvaća tri osnovne skupine elemenata:

- privlačna ili atraktivna – biotropska i antropogena dobra o kojima ovisi turistička kvaliteta prostora, stupanj njegove atraktivnosti i mogućnost turističke valorizacije,
- promet ili komunikacija – prometna sredstva i prometna infrastruktura koji služe povezivanju turističke destinacije s potencijalnim tržištima i
- prijamni ili receptivni elementi – mjera turističkog razvoja; hotelijerstvo, ugostiteljstvo i svi drugi sadržaji i usluge koje posredno služe turistima.

Za turističku ponudu potrebno je poraditi na svim njezinim sastavnicama, a to su: atrakcije, turističko posredovanje, promet i dr. Vrlo je važno osmisliti dobru ponudu kako bi se privuklo što više novih posjetitelja, ali treba razmišljati i o zadržavanju postojećih posjetitelja. Što se tiče turističkog posredovanja, iznimno su važni turoperator i putničke agencije.

Najistaknutiji predstavnik posredovanja u turizmu jest putnička agencija. Osim putničkih agencija, na tržištu djeluju i turoperator (<http://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=62763>).

Republika Hrvatska ima 21 županiju i poznata je kao jedna od popularnih turističkih destinacija. Zahvaljujući povoljnoj klimi i geografskom položaju, nezaobilazno je turističko odredište brojnih turista iz raznih dijelova svijeta. Hrvatska se može pohvaliti bogatom kulturno-povijesnom baštinom. Danas je kultura jedan od glavnih razloga posjeta određenoj destinaciji. Turističko iskustvo temelji se na individualnom pristupu i sve većoj želji za upoznavanjem kulture lokalne zajednice destinacije koja se posjećuje. Osim kulturnog turizma, u Republici Hrvatskoj razvijen je niz drugih selektivnih oblika turizma.

Republika Hrvatska može se pohvaliti brojnim prednostima, ali nažalost ima i nedostataka. Najveći je problem što hrvatskom turizmu nedostaje *greenfield* investicija. To značajno utječe na konkurentnost destinacije. Pravne prepreke i spora administracija ozbiljni su problemi. Naravno, potrebna su i ulaganja u stručni kadar kako bi usluga bila na zavidnoj razini. Nadalje, potrebno je izraditi strategije razvoja i u to uključiti lokalne zajednice. Trenutno se cijeli svijet, pa tako i Republika Hrvatska, suočava s nepovoljnom situacijom uzrokovanom virusom poznatim kao COVID-19. Novonastala situacija značajno je utjecala na turistička kretanja, a pitanje je kako će se situacija razvijati u budućnosti.

Ono što je ključno jest kreiranje strategije i ponude usmjerene na domaće turiste. Očekuju se veliki gubici, ali iz ove situacije treba izvući najbolje. To je samo dokaz da je turizam izložen tržišnim promjenama i da svaka destinacija osim turizma mora razvijati i druge grane kako se ne bi oslanjala isključivo na uspjeh u turizmu.

2.4. Statistika u turizmu

Statistika kao znanstvena disciplina u funkciji turizma u našem slučaju bavi se prikupljanjem podataka, grupiranjem podataka te analizom dobivenih rezultata i njihovim tumačenjem, a sve u svrhu shvaćanja turističkih kretanja, preferencija turista i pokušaja da se pomoću dobivenih rezultata pokušaju predvidjeti daljnje pojave i kretanja na turističkim tržištima. Ona omogućuje analizu izračunatih parametara (pokazatelja) u opisivanju stvarnih i očekivanih problema te procjenu vrijednosti valjanosti ishoda (Horvat, Mijoč, 2014: 19).

Osnovni pokazatelji su:

- „dolasci i noćenja turista prema zemlji prebivališta te vrstama smještajnih objekata,
- spol i dobne skupine turista,
- način dolaska turista te broj soba i stalnih postelja“ (https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/04-03-01_04_2020.htm).

Također, prikupljaju se podaci o:

- „dolascima i noćenjima po županijama, gradovima i općinama,
- udjeli noćenja po skupinama objekata (npr. lječilišta, toplice, specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju u ukupnom broju dolazaka i noćenja),
- načinu dolazaka turista,
- prosječnom broju dolazaka,
- prosječnom broju noćenja,
- godišnjem izvještaju o kapacitetu i prometu luka nautičkog turizma,
- godišnjem izvještaju o iznajmljivanju plovila za razonodu i sport i drugo“ (Kelebuh, Javor, 1997: 43).

Rezultati koji se dobivaju analizom prikupljenih podataka služe za praćenje trenutne situacije, ali i za predviđanja budućih kretanja u turizmu. Podatke o broju posjetitelja odnosno turista možemo saznati iz arhiva Državnog zavoda za statistiku, koji prikuplja navedene podatke izravno od lokalnih, regionalnih turističkih zajednica i od Hrvatske turističke zajednice. Hrvatska turistička zajednica prikuplja podatke pomoću sustava eVisitor. Podaci se prikupljaju mjesečno, i to svakog sedmog dana u mjesecu za prošli mjesec. Time se osigurava vremenska ujednačenost statističkog niza. Hrvatska turistička zajednica na temelju tako prikupljenih podataka sastavlja mjesečna izvješća te na kraju godine objavljuje konačne rezultate za tekuću godinu.

Podaci se također prikupljaju u suradnji s međunarodnim organizacijama koje sudjeluju u praćenju kretanja na turističkom tržištu, kao što su Statistički ured Europske unije (EUROSTAT), Svjetska turistička organizacija (WTO), Statistički ured Ujedinjenih naroda, Organizacija za ekonomiku, suradnju i razvoj (OECD). Prava i stvarna slika turizma i turističkih kretanja na turističkom tržištu dobiva se tek kombinacijom svih prikupljenih podataka iz svih dostupnih izvora podataka (Kelebuh, Javor, 1997: 45).

U turizmu razlikujemo statistiku turističke ponude i statistiku turističke potražnje. Smještajna statistika osnova je statistike turističke ponude. Promatra se kroz postojeće objekte i lokalitete kojima raspolaže receptivna zemlja. Podaci se prate pomoću poslovnih registara, uslužne statistike i statistike cijena. Uslužna statistika odnosi se na praćenja djelatnosti u turizmu koje izravno ili neizravno utječu na turistička kretanja, dok se statistikom cijena prikupljaju podaci o kretanju cijena određenih turističkih roba i usluga (Kelebuš, Javor, 1997: 50).

Statistika potražnje promatra i prati karakteristike turističkih navika domaćih i stranih turista i posjetitelja. Neke od promatranih karakteristika koje pružaju uvid u preferencije turista jesu dob, spol, bračno stanje, broj djece, stanje prihoda i troškova, državljanstvo i nacionalnost. Podaci se prikupljaju putem anketa koje se provode na mjestu odredišta. Kao izvor i alat prikupljanja podataka koristi se statistika na granici, statistika turističke potrošnje, posjećenost kulturnih mjesta i slično. Neki od dodatnih izvora podataka su bilance plaćanja, putnički prijevoz, kao i *input* i *output* računi.

Prikupljeni podaci potrebni su zbog sagledavanja prošlih, ali i budućih trendova na turističkom tržištu. U radu će se koristiti podaci o državama iz kojih dolaze turisti. Za usporedbu i analizu prikupljenih podataka koristit će se aritmetička sredina, RBK, postoci, standardna devijacija i koeficijent varijacije, kao i Pearsonov koeficijent.

3. STATISTIČKA ANALIZA DOLAZAKA STRANIH TURISTA PREMA ZEMLJI PREBIVALIŠTA OD 2019. DO 2021. GODINE

3.1. Metodologija istraživanja

U ovom istraživanju prikazat će se statistička analiza dolazaka stranih turista prema zemlji prebivališta od 2019. do 2021. godine. Prilikom istraživanja koriste se sekundarni podaci prikupljeni na temelju izvješća Državnog zavoda za statistiku. Koristit će se kvantitativna vrsta istraživanja. Metodama analize i sinteze nastojat će se pronaći veza, uzrok i posljedica te izvesti zaključci pomoću rastavljanja cjelovitoga na sastavne elemente. Također, grafički će se prikazati dobiveni podaci, pomoću tablica i grafikona.

3.2. Karakteristike uzorka

Uzorci u ovom istraživanju su turisti iz 10 odabranih stranih zemalja u svim životnim dobima koji dolaze ljetovati u Republiku Hrvatsku.

3.3. Rezultati istraživanja

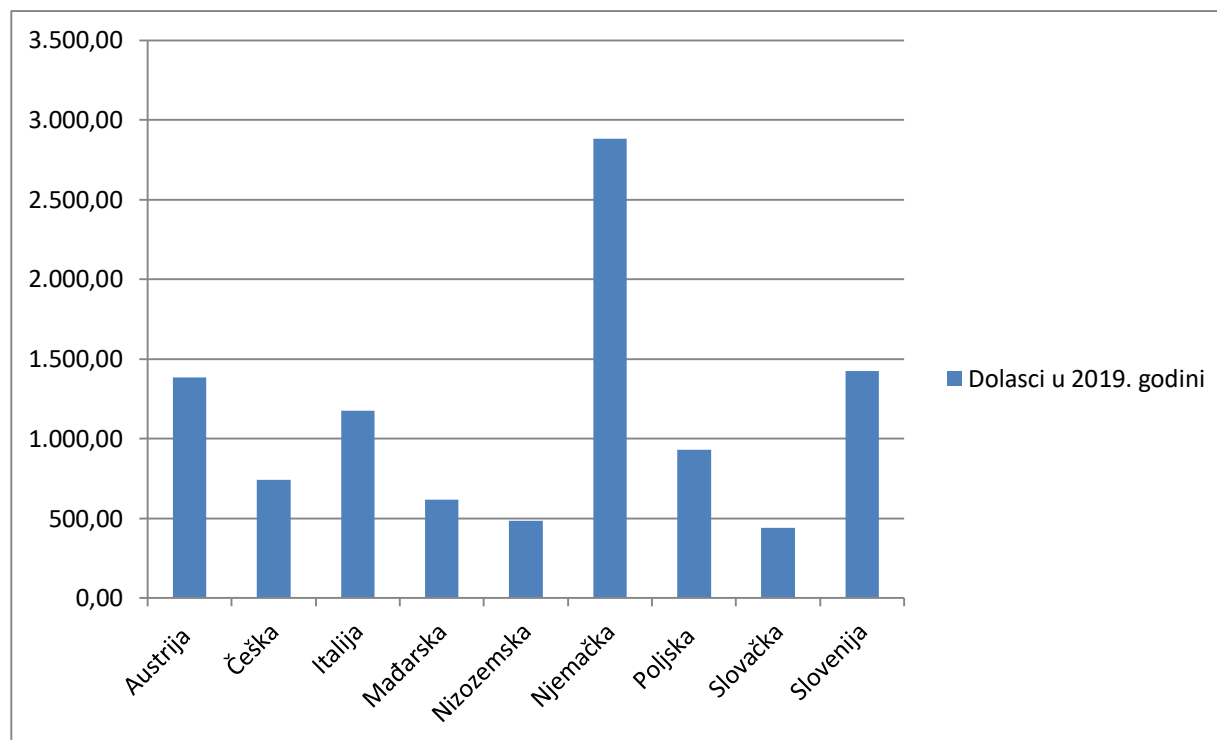
Tablica 1. Prikaz dolazaka stranih turista u 2019. godini

2019. GODINA		
ZEMLJA	UKUPNO DOLAZAKA	POSTOTAK
Austrija	1 385 004	7,98
Češka	742 248	4,28
Italija	1 175 069	6,77
Mađarska	617 391	3,56
Nizozemska	484 317	2,79
Njemačka	2 881 284	16,60
Poljska	932 678	5,37
Slovačka	439 538	2,53

Slovenija	1 426 246	8,22
UKUPNO	17 353 488	100

Izvor: https://web.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/SI-1661.pdf (21.05.2022.)

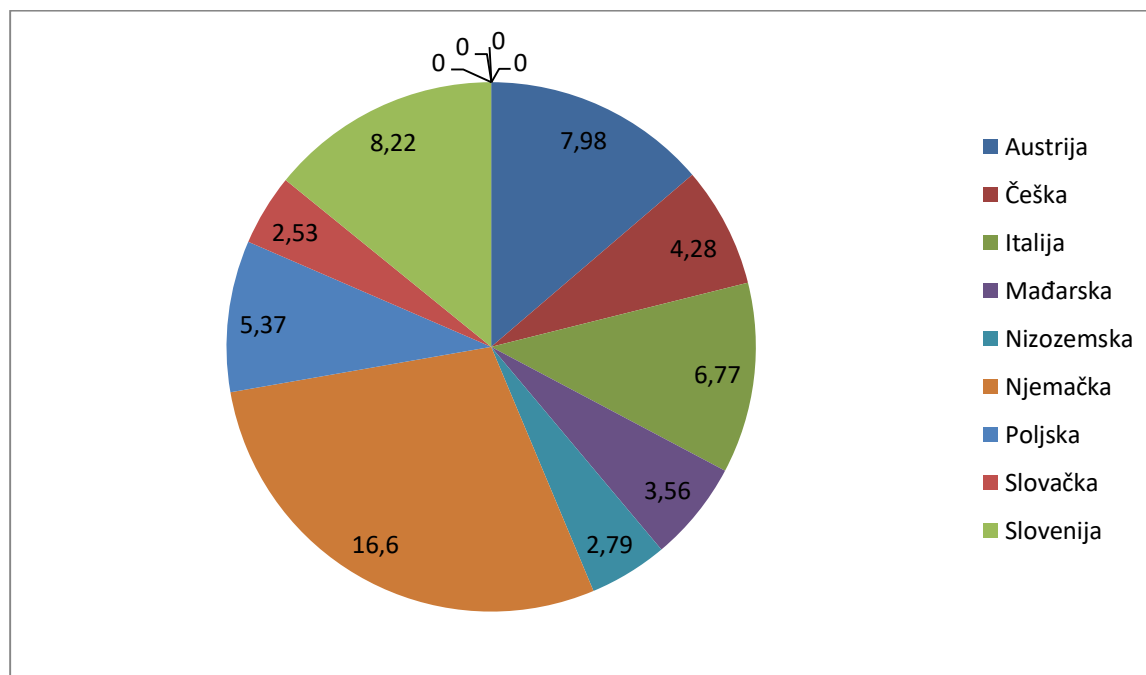
Grafikon 1. Prikaz dolazaka stranih turista prema zemlji prebivališta u 2019. godini

Izvor: samostalna izrada autora na temelju dobivenih rezultata iz prethodne tablice

Prema dobivenim rezultatima iz grafikona vidljivo je da je najveći broj dolazaka stranih turista u 2019. godini ostvarila Njemačka, i to ukupno 2.881,284 dolazaka (16,60 %). Nadalje, slijedi je Slovenija s 1.426,246 dolazaka ili 8,22 %, a potom Austrija s 1.385,004 dolazaka ili 7,98 %. Najmanje zabilježenih dolazaka je od stranih turista iz Nizozemske, svega 484,317 dolazaka (2,79 %). U 2019. godini ukupno je zabilježeno 17.353,488 dolazaka stranih turista u Republiku Hrvatsku.

Grafikon 2. Postotak dolazaka stranih turista u 2019. godini

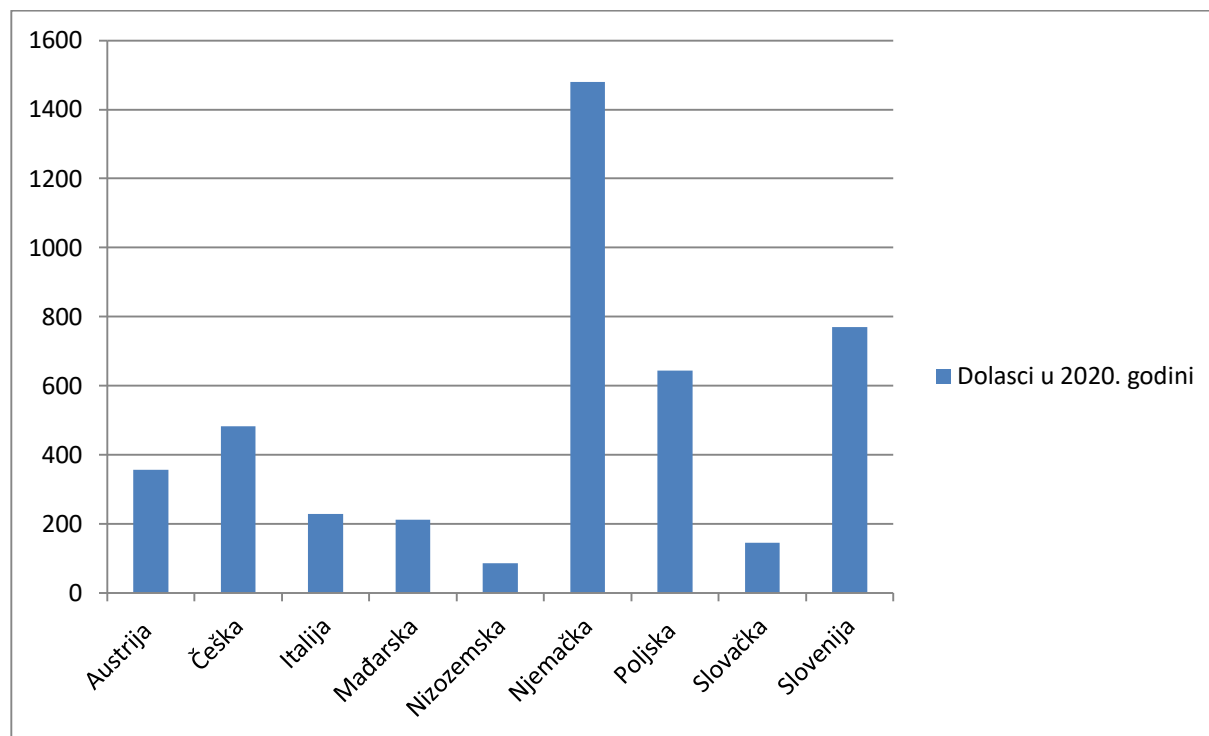
Izvor: samostalna izrada autora

Tablica 2. Prikaz dolazaka stranih turista u 2020. godini

2020. GODINA		
ZEMLJA	UKUPNO DOLAZAKA	POSTOTAK
Austrija	355 457	6,41
Češka	481 458	8,68
Italija	228 458	4,12
Mađarska	211 620	3,82
Nizozemska	85 270	1,54
Njemačka	1 480 454	26,70
Poljska	642 927	11,60
Slovačka	145 310	2,62
Slovenija	769 264	13,87
UKUPNO	5 545 279	100

Izvor: <https://podaci.dzs.hr/2021/hr/10190> (21.05.2022.)

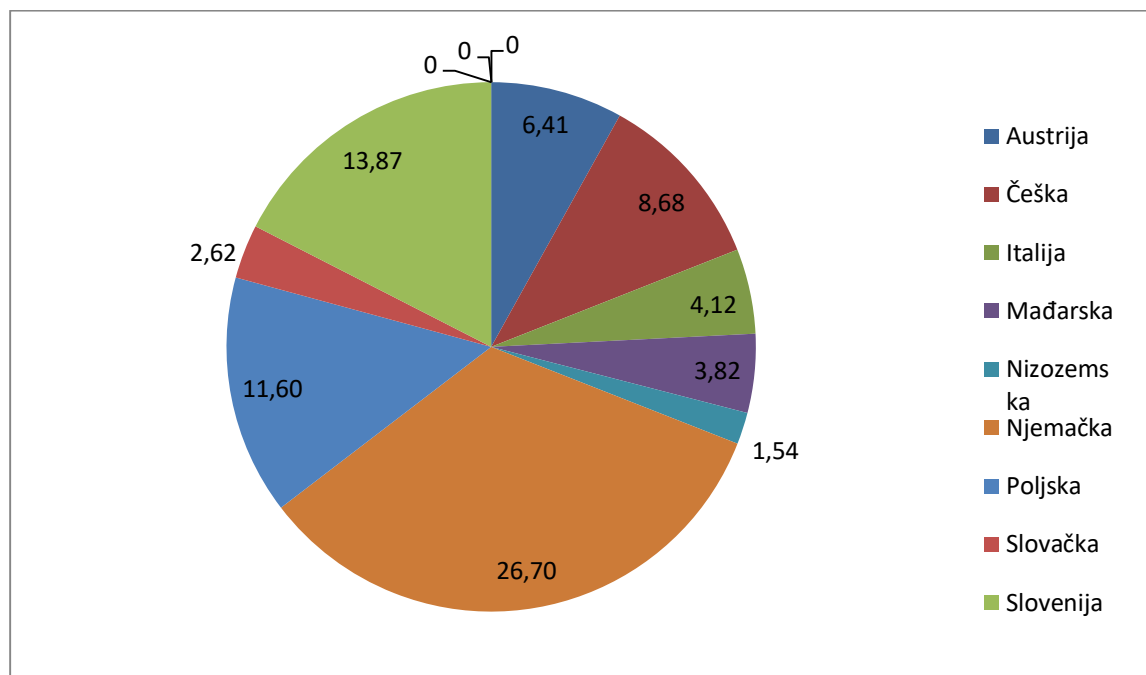
Grafikon 3. Prikaz dolazaka stranih turista prema zemlji prebivališta u 2020. godini

Izvor: samostalna izrada autora na temelju prikazanih rezultata u prethodnoj tablici

Prema dobivenim rezultatima iz grafikona vidljivo je da je najveći broj dolazaka stranih turista u 2020. godini ostvarila Njemačka, i to ukupno 1.480,454 dolaska (26,70 %). Nadalje, slijedi je Slovenija sa 769,264 dolaska ili 13,87 %, a potom Poljska sa 642,927 dolazaka ili 11,60 %. Najmanje zabilježenih dolazaka je od stranih turista iz Nizozemske, svega 85,270 dolazaka (1,54 %). U 2020. godini ukupno je zabilježeno 5.545,279 dolazaka stranih turista u Republiku Hrvatsku.

Grafikon 4. Postotak dolazaka stranih turista u 2020. godini

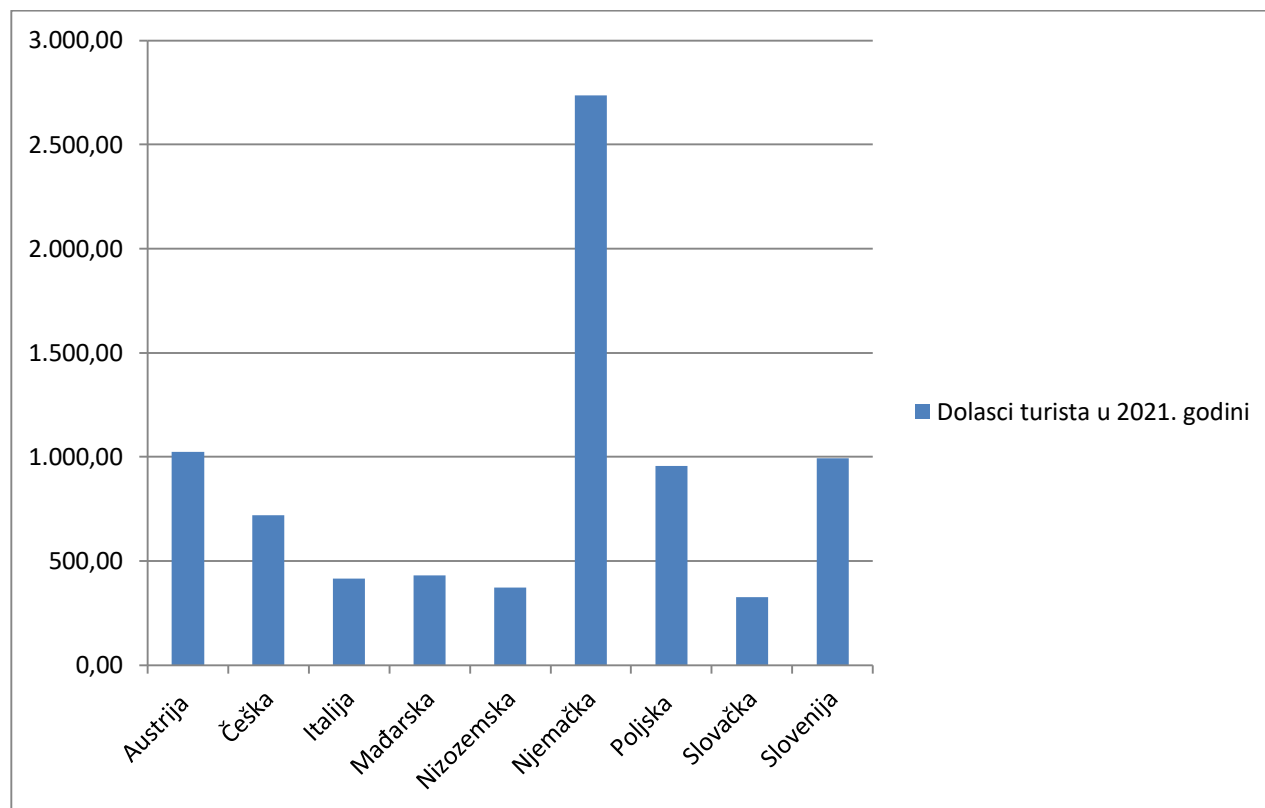
Izvor: samostalna izrada autora

Tablica 3. Prikaz dolazaka stranih turista u 2021. godini

2021. GODINA		
ZEMLJA	UKUPNO DOLAZAKA	POSTOTAK
Austrija	1 025 521	9,00
Češka	720 913	7,60
Italija	417 253	3,92
Mađarska	431 257	4,05
Nizozemska	373 600	3,51
Njemačka	2 737 013	25,72
Poljska	957 439	9,00
Slovačka	327 294	3,07
Slovenija	994 990	9,70
UKUPNO	10 640 809	100

Izvor: <https://podaci.dzs.hr/2021/hr/10190> (21.05.2022.)

Grafikon 5. Prikaz dolazaka stranih turista prema zemlji prebivališta u 2021. godini

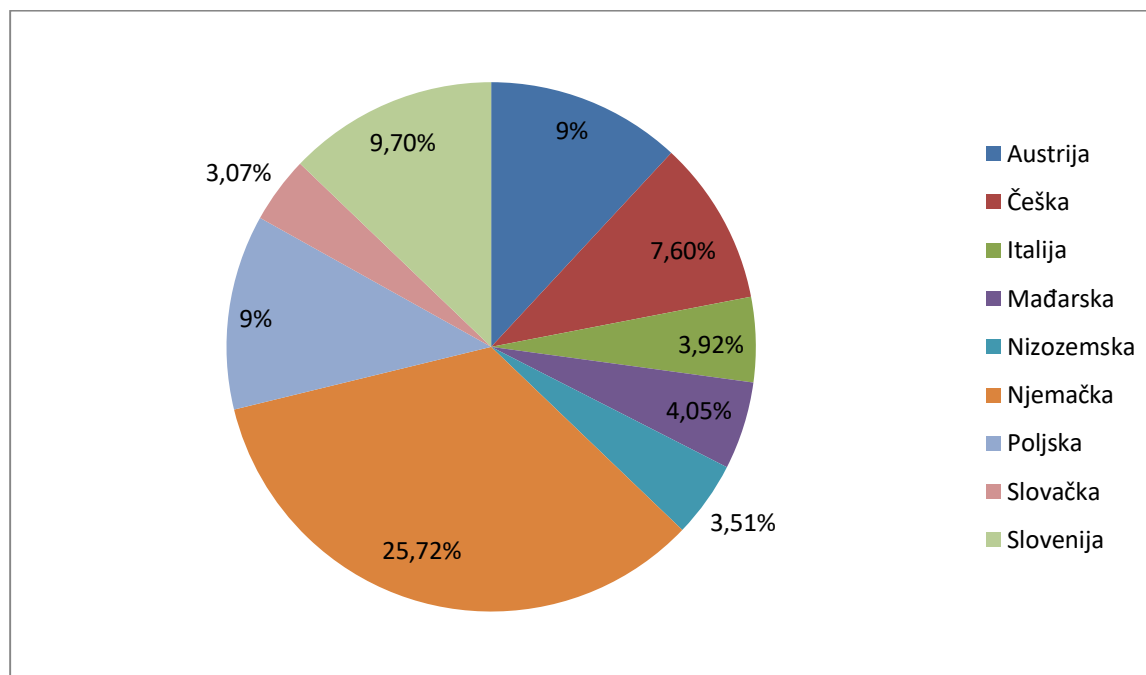

Izvor: samostalna izrada autora na temelju prikazanih rezultata u prethodnoj tablici

Najviše dolazaka stranih turista u 2021. ostvarili su turisti iz Njemačke, i to 2,7 milijuna dolazaka (25,72 % od ukupno ostvarenih dolazaka stranih turista). Turisti iz Njemačke ostvarili su porast dolazaka za 84,9 % i porast noćenja za 69,8 % u 2021. u odnosu na 2020. godinu.

Slijede dolasci turista iz Poljske (9,0 %), Slovenije (9,7 %), Austrije (9,0 %) te Češke (7,6 %).

Grafikon 6. Postotak dolazaka stranih turista u 2021. godini

Izvor: samostalna izrada autora

Tablica 4. Ukupni broj dolazaka stranih turista prema zemljama prebivališta od 2019. do 2021.

Zemlje	2019.	2020.	2021.
Austrija	1 385 004	355 457	1 025 521
Češka	742 248	481 458	720 913
Italija	1 175 069	228 458	417 253
Mađarska	617 391	211 620	431 257
Nizozemska	484 317	85 270	373 600
Njemačka	2 881 284	1 480 454	2 737 013
Poljska	932 678	642 927	957 439
Slovačka	439 538	145 310	327 294
Slovenija	1 426 246	769 264	994 990
UKUPNO	17 353 488	5 545 279	10 640 809
Aritmetička sredina	1120419,4	488913,11	887253,33
Standardna devijacija	712327,12	412183,28	706411,77

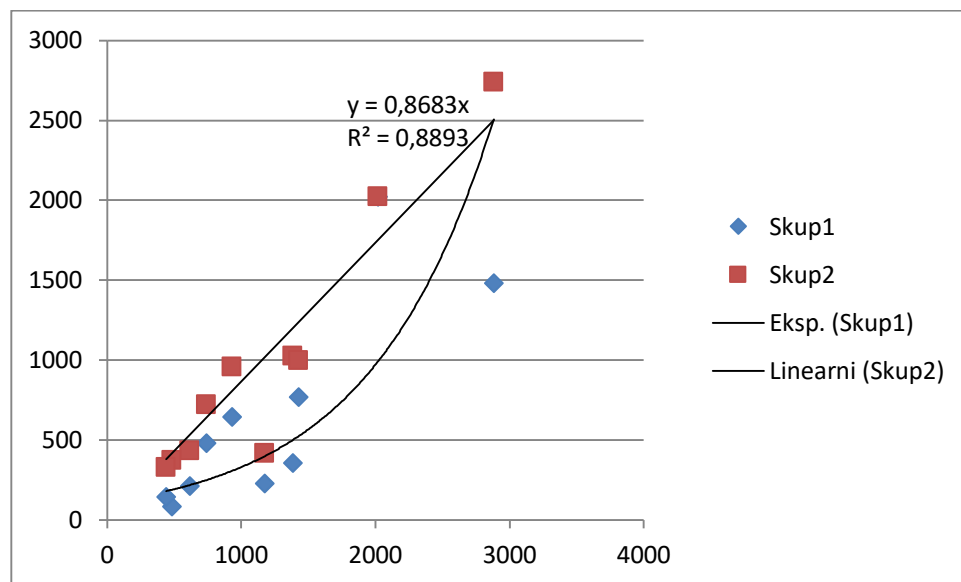
Koeficijent varijacije	0,6357683	0,8430604	0,7961782
Pearsonov koeficijent		0,9030389	0,9564854

Izvor: samostalna izrada autora

U prikazanoj tablici navedeni su podaci o dolascima za sve tri godine, s ukupnim brojem dolazaka. Prema navedenim rezultatima vidljivo je da je najveći broj dolazaka zabilježen u 2019. godini, a najmanji u 2020. godini, kada su bile na snazi mjere zbog pandemije koronavirusa. U nastavku je prikazana regresijska analiza navedenih godina, gdje koeficijent determinacije iznosi $r=0,889$, dok je $y=0,868$. Iz grafikona koji je prikazan na idućoj stranici vidljiva je perfektna negativna korelacija između tih varijabli za Hrvatsku u razdoblju od 2019. do 2021. godine. Navedeni dijagram pokazuje potpunu ili perfektnu negativnu korelaciju iz razloga što porastu jedne varijable odgovara linearni pad druge varijable, i to na način da je jedna određena vrijednost jedne varijable povezana s jednom korespondentnom vrijednosti druge varijable, što je vidljivo u korelaciji broja dolazaka. Iz prethodne tablice vidljivo je povećanje broja dolazaka u 2019. godini da bi potom u 2020. godini došlo do naglog pada, i opet laganog povećanja u 2021. godini. Također, u tablici je izračunata aritmetička sredina, standardna devijacija te koeficijent varijacije, kao i Pearsonov koeficijent. Sukladno rezultatima, koeficijent varijacije u 2019. godini iznosi 0,64 %, dok je u 2020. nešto veći i iznosi 0,84 %. Koeficijent varijacije u 2021. godini jest 0,80 %. Što se tiče Pearsonova koeficijenta, u 2020. godini on iznosi 0,90 %, a u 2021. godini 0,96 %, što znači da među njima postoji jaka korelacija.

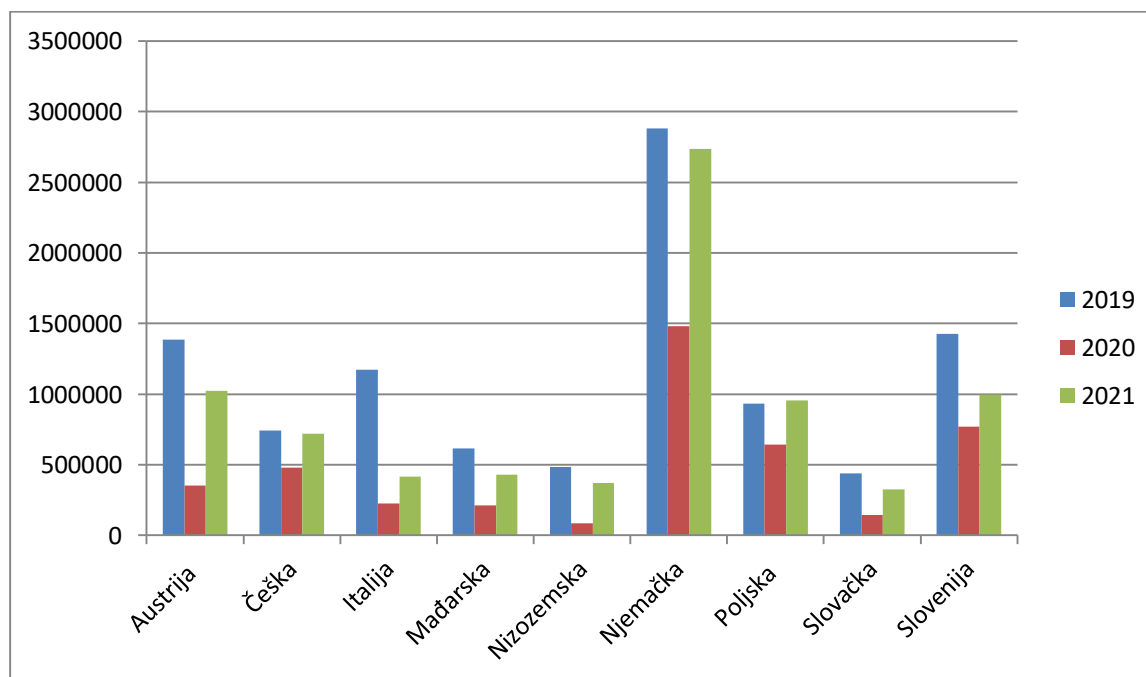
SUMMARY OUTPUT									
<i>Regression Statistics</i>									
Multiple R	0,949134								
R Square	0,900854								
Adjusted R	0,861196								
Standard E	298,3149								
Observatic	8								
<i>ANOVA</i>									
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>gnificance F</i>				
Regressor	2	4042975	2021487	22,71544	0,003095				
Residual	5	444958,8	88991,76						
Total	7	4487934							
	<i>Coefficients</i>	<i>andard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>ower 95,0%</i>	<i>pper 95,0%</i>	
Intercept	256,5048	162,485	1,578637	0,175251	-161,176	674,1857	-161,176	674,1857	
	355,457	0,307747	1,054507	0,29184	-2,40295	3,018445	-2,40295	3,018445	
	1025,521	0,776172	0,612717	1,26677	0,261039	-0,79887	2,351212	-0,79887	2,351212
<i>RESIDUAL OUTPUT</i>									
<i>Observation</i> <i>lected 1385, Residuals</i>									
	1	964,2245	-221,976						
	2	650,6721	524,3969						
	3	656,3598	-38,9688						
	4	572,7242	-88,4072						
	5	2836,503	44,7813						
	6	1197,501	-264,823						
	7	555,2599	-115,722						
	8	1265,527	160,7192						

Grafikon 7. Linearni grafikon dolazaka stranih turista u razdoblju od 2019. do 2021.

Izvor: samostalna izrada autora

Grafikon 8. Prikaz dolazaka stranih turista u razdoblju od 2019. do 2021.

Izvor: samostalna izrada autora

U grafikonu 7 i 8 prikazani su dolasci stranih turista u razdoblju od 2019. do 2021. godine. Prema zabilježenim rezultatima vidljivo je da je najviše stranih turista bilo iz Njemačke u svim promatranim godinama, a nakon Njemačke slijede Slovenija, Italija te Austrija s nešto manjim brojem zabilježenih dolazaka. Najmanji broj dolazaka zabilježen je od strane Slovačke, Nizozemske i Mađarske.

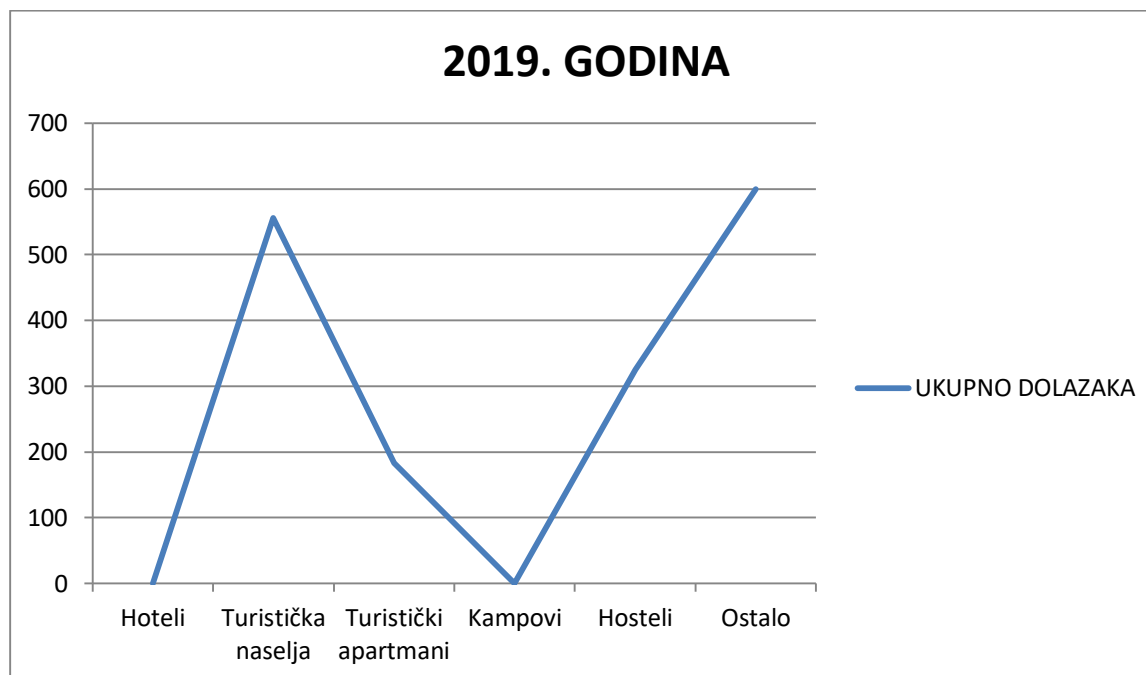
Tablica 5. Prikaz dolazaka stranih turista u 2019. godini prema vrsti smještaja

2019. GODINA		
VRSTA SMJEŠTAJA	UKUPNO DOLAZAKA	POSTOTAK
Hoteli	5 610	56.31
Turistička naselja	556	5.58
Turistički apartmani	183	18.37
Kampovi	2 687	26.98
Hosteli	325	3.26
Ostalo	600	6.02
UKUPNO	9961	100

Izvor: samostalna izrada autora

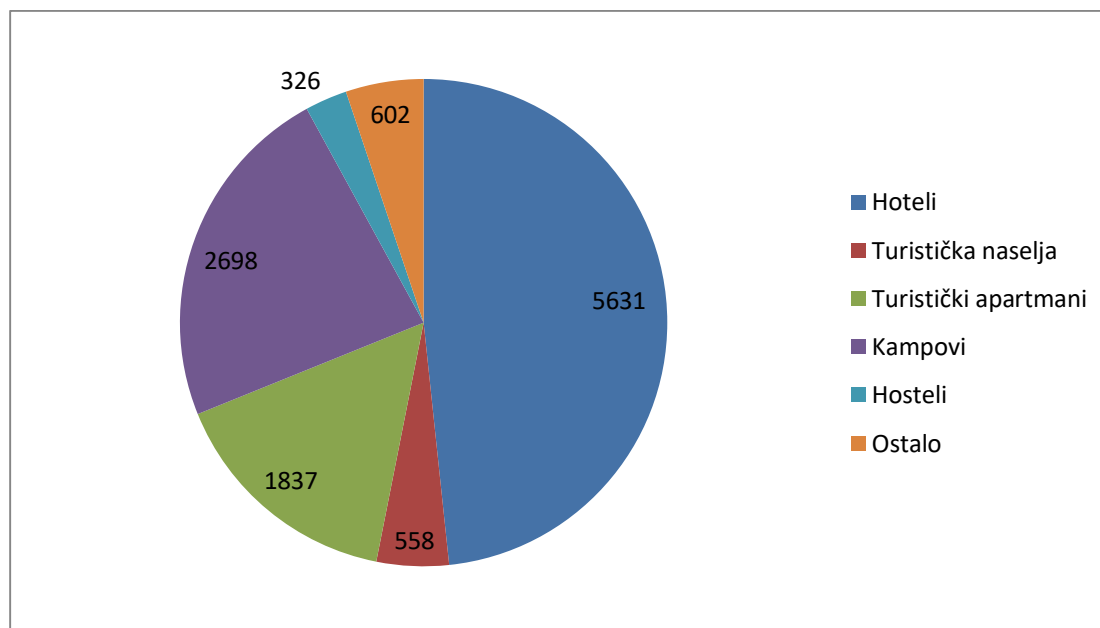
U prikazanoj tablici naveden je ukupan broj dolazaka u 2019. godini stranih turista, i to po vrstama smještaja. Prema dobivenim postocima, vidljivo je da je najveći broj stranih turista boravio u hotelima, njih 56,31 %, i kampovima, njih 26,98 %. Nadalje, najmanje ih je boravilo u hostelima, njih 3,26 %, te u turističkim naseljima, oko 6 %.

Grafikon 9. Prikaz ukupnog broja dolazaka stranih turista u 2019. godini prema vrsti smještaja

Izvor: samostalna izrada autora

Grafikon 10. Postotak dolazaka stranih turista u 2019. godini prema vrsti smještaja

Izvor: samostalna izrada autora

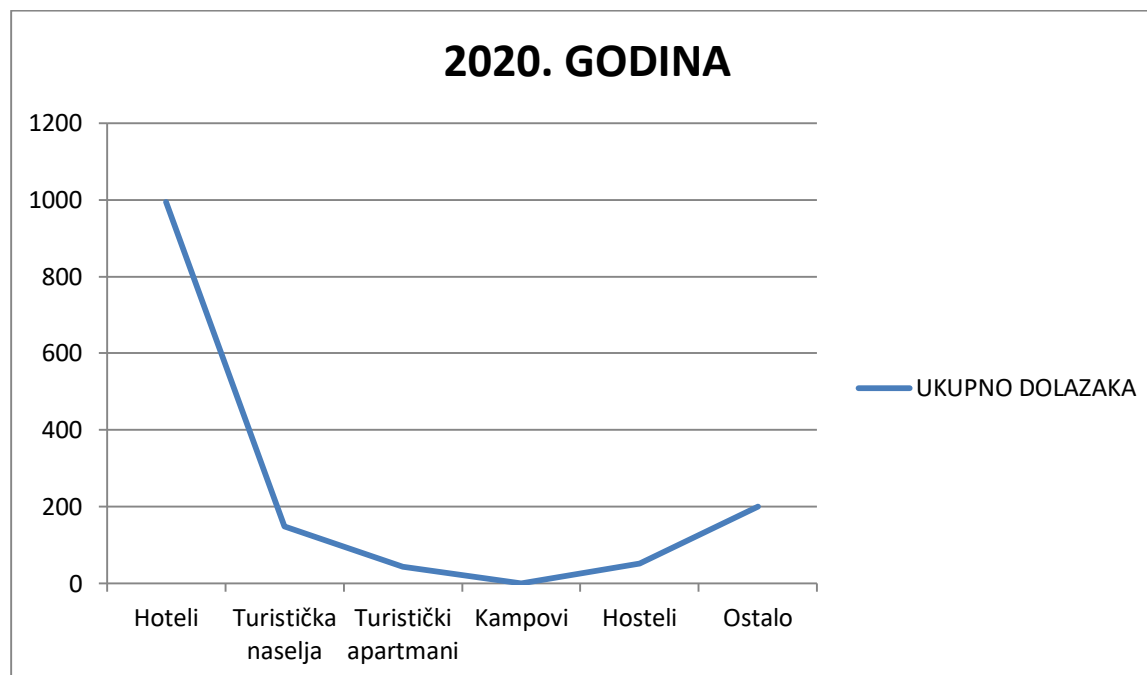
Tablica 6. Prikaz dolazaka stranih turista u 2020. godini prema vrsti smještaja

2020. GODINA		
VRSTA SMJEŠTAJA	UKUPNO DOLAZAKA	POSTOTAK
Hoteli	995	39.01
Turistička naselja	148	5.80
Turistički apartmani	44	1.72
Kampovi	1 111	43.57
Hosteli	52	2.04
Ostalo	200	7.84
UKUPNO	2550	100

Izvor: samostalna izrada autora

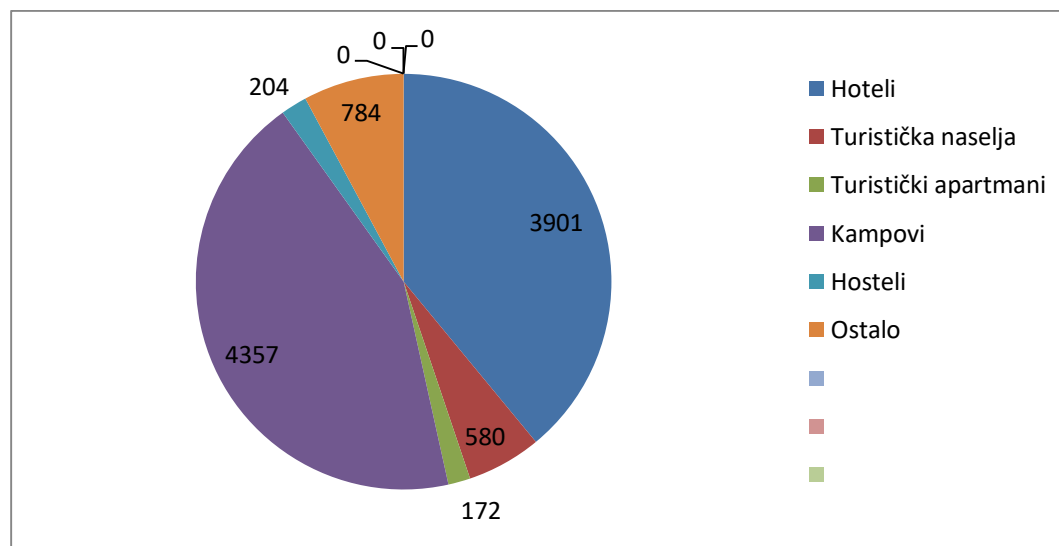
Prema dobivenim rezultatima za ukupan broj dolazaka u 2020. godini za smještajne objekte, vidljiv je najveći broj dolazaka ovoga puta u kampove, njih 43,57 %, te zatim u hotele, njih 39,01 %. Nadalje, najmanji broja dolazaka jest u smještajne jedinice turističkih apartmana, njih 1,72 %, te u hostele, njih 2,04 %. Budući da je 2020. godina bila godina u kojoj je bila prisutna pandemija koronavirusa te su bili ograničeni dolasci u zemlje, takvi postoci i rezultati ne čude.

Grafikon 11. Prikaz ukupnog broja dolazaka stranih turista u 2020. godini prema vrsti smještaja

Izvor: samostalna izrada autora

Grafikon 12. Postotak dolazaka stranih turista u 2020. godini prema vrsti smještaja

Izvor: samostalna izrada autora

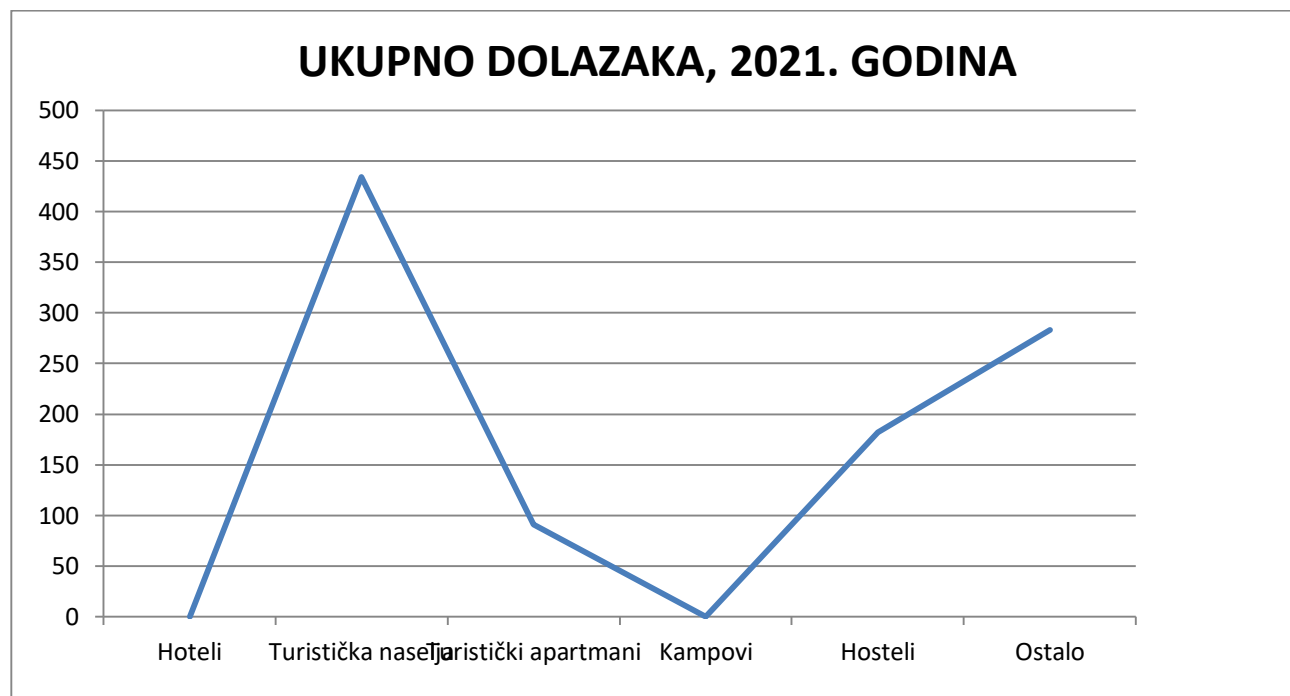
Tablica 7. Prikaz dolazaka stranih turista u 2021. godini prema vrsti smještaja

2021. GODINA		
VRSTA SMJEŠTAJA	UKUPNO DOLAZAKA	POSTOTAK
Hoteli	3 436	49.55
Turistička naselja	434	6.26
Turistički apartmani	91	1.31
Kampovi	2 508	36.17
Hosteli	182	2.62
Ostalo	283	4.08
UKUPNO	6934	100

Izvor: samostalna izrada autora

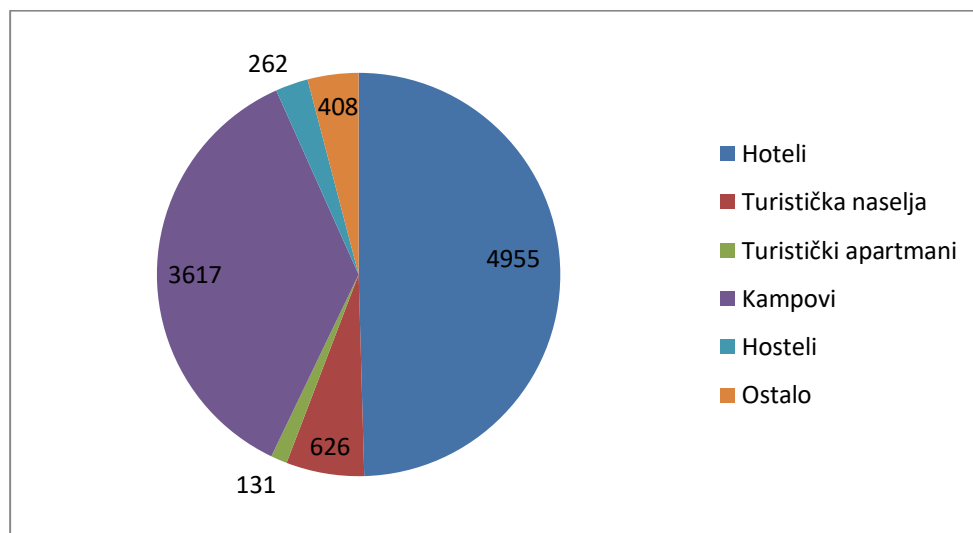
U prikazanoj tablici nalaze se podaci o broju dolazaka stranih turista po kategorijama smještaja u 2021. godini. U 2021. godini najveći broj dolazaka bio je u kategoriji hoteli, njih 49,55 %, te kampovi, njih 36,17 %. Nadalje, relativno dobar broj dolazaka ostvaren je u skupini *turistička naselja*, njih 6,26 %, dok je najmanji broj ostvaren u kategoriji *turistički apartmani*, svega 1,31 %.

Grafikon 13. Prikaz ukupnog broja dolazaka stranih turista u 2021. godini prema vrsti smještaja

Izvor: samostalna izrada autora

Grafikon 14. Postotak dolazaka turista prema vrsti smještaja u 2021. godini

Izvor: samostalna izrada autora

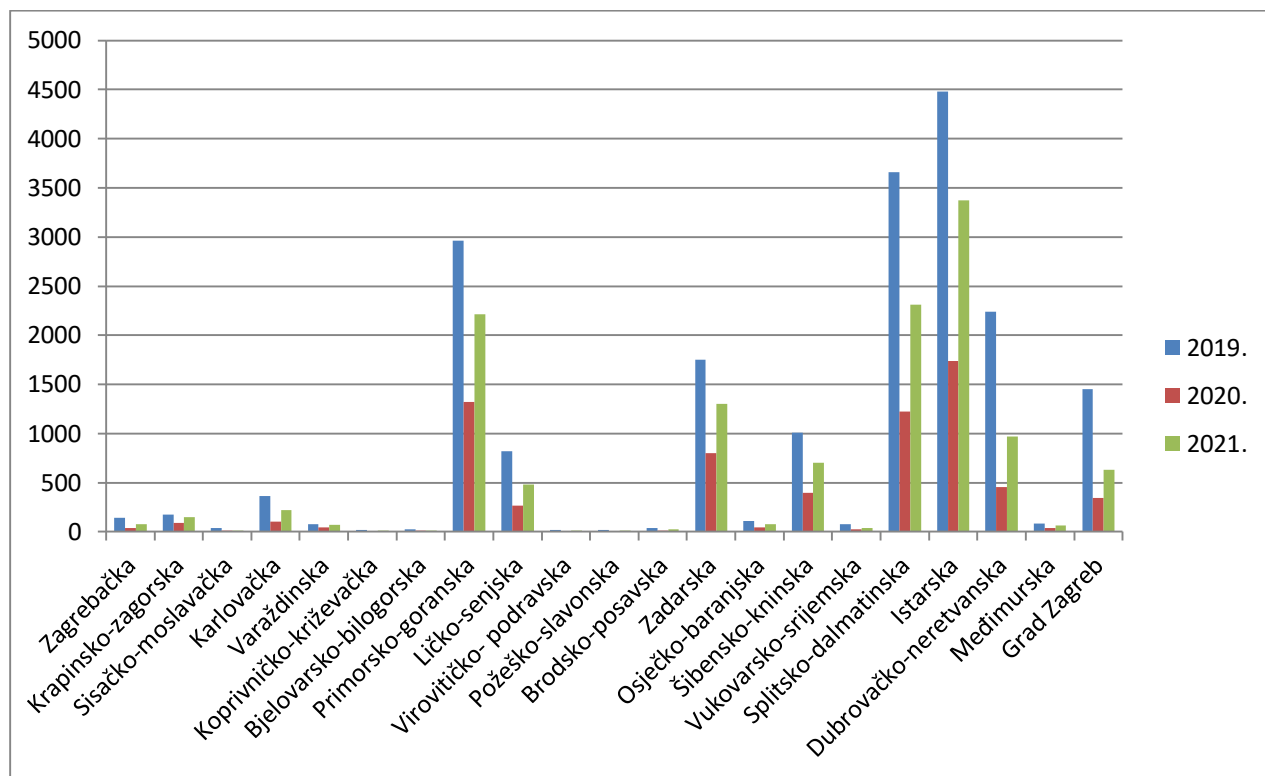
Tablica 8. Dolazak stranih turista prema županijama od 2019. do 2021. godine

	2019.	2020.	2021.
Zagrebačka	140	42	79
Krapinsko-zagorska	178	89	151
Sisačko-moslavačka	38	13	13
Karlovačka	364	102	220
Varaždinska	81	45	72
Koprivničko-križevačka	19	7	13
Bjelovarsko-bilogorska	24	10	15
Primorsko-goranska	2966	1323	2212
Ličko-senjska	821	267	484
Virovitičko-podravska	17	7	10
Požeško-slavonska	20	9	15
Brodsko-posavska	37	15	25
Zadarska	1752	800	1299
Osječko-baranjska	108	43	75
Šibensko-kninska	1009	400	705
Vukovarsko-srijemska	80	29	36
Splitsko-dalmatinska	3657	1223	2309
Istarska	4 482	1 736	3372
Dubrovačko-neretvanska	2 237	455	967
Međimurska	82	39	64
Grad Zagreb	1454	342	634
UKUPNO	19. 566	6. 996	12. 776
Aritmetička sredina	676,1578947	263	608,0952381
Standardna devijacija	1040,736443	392,7438096	917,5618783
koeficijent varijacije	0,649691763	0,669647729	0,662729406
Pearsonov koeficijent		0,978029941	0,995855076

Izvor: samostalna izrada autora

U tablici 8 prikazani su rezultati dolazaka turista prema županijama u 2019., 2020. i 2021. godini. Ono što je odmah vidljivo jest ukupan broj dolazaka u navedenim trima godinama, gdje se ističe relativno mali broj dolazaka u 2020. godini, čemu je uzrok pandemija koronavirusa i *lockdown* koji je bio na snazi. Nadalje, najviše ostvarenih dolazaka jest u 2019. godini, no i 2021. godina broji relativno dobar broj dolazaka, njih 12.776, što je u odnosu na 2020. godinu pozitivan rast za više od 50 %. Nadalje, županija koja broji najveći broj dolazaka jest Istarska, u svim trima godinama, a slijede je Splitsko-dalmatinska županija, Primorsko-goranska te Zadarska, uglavnom županije koje se nalaze na obali. Najmanji broj dolazaka zabilježen je u Požeško-slavonskoj, Virovitičko-podravskoj, Brodsko-posavskoj te Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Razlog tomu vjerojatno je nedostatak turističkih atrakcija, čime znatno opada broj dolazaka, a i relativno velika udaljenost od mora i obale.

Grafikon 15. Dolazak stranih turista prema županijama od 2019. do 2021. godine

Izvor: samostalna izrada autora

3.4. Ograničenja istraživanja

U navedenom istraživanju nije bilo ograničenja. Svi potrebni podaci bili su dostupni, na temelju čega su se mogli provesti i izraditi kvalitetni rezultati, no za istraživanje je uzeto samo 10 stranih zemalja od svih zemalja koje su posjećivale Republiku Hrvatsku.

4. ZAKLJUČAK

Zbog pandemije virusa COVID-19 2020. godina značajno je lošija po broju dolazaka u odnosu na prethodne godine. To dokazuje i broj dolazaka turista iz svih prikazanih zemalja.

Ono što je važno naglasiti jest da u svim trima godinama najviše dolazaka bilježimo od stranih turista iz Njemačke, a potom Slovenije i Austrije . Zatim, najveći broj bilježi se iz Poljske i Češke, što je i očekivano. Također, mnogo je turista iz Italije, a najmanje ih se bilježi iz Nizozemske.

Rezultati istraživanja pokazuju da je godina koja je provedena pod mjerama znatno utjecala i na dolazak turista u 2021. godini. Uzlazni trend dolazaka je počeo, ali još nije prestigao 2019. godinu, koja je zabilježila najveći broj dolazaka turista općenito.

Nadalje, što se tiče dolazaka po kategorijama smještajnih objekata, tu se bilježi najveći broj dolazaka u skupine *hoteli* i *kampovi*, a najmanji broj u turističkim apartmanima, u svim trima godinama. Također, u dolascima po županijama prednjači Istarska županija, dok je najmanji broj zabilježenih dolazaka u županijama koje se nalaze na području Slavonije i Baranje.

Iz cjelokupnog provedenog istraživanja može se zaključiti da je godina koja je bila pandemijska ostavila velik trag po broju dolazaka turista, njihovu zadržavanju na području Republike Hrvatske, njihovu izboru smještaja te u konačnici općenito dolasku. Također, vidljivo je da strani turisti najviše vole dolaziti na područje uzduž obale zbog mora i sadržaja koje obala nudi, dok relativno mali broj odsjeda u unutrašnjosti.

Iako je Republika Hrvatska imala brojne probleme tijekom svoga gospodarskog i društvenog razvoja, podnijela je rat i privatizaciju, ipak je hrvatski turizam pokazao da je među boljima na svjetskom tržištu. Svake godine hrvatski turizam pokazuje da ima što ponuditi svojim gostima, od prirodnih ljepota pa sve do bogate gastronomske i kulturne tradicije. Svojim ljepotama zasigurno privlači mnogo turista iz raznih zemalja.

Trenutak ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju odigrao je ključnu ulogu u pružanju novih mogućnosti financiranja, pa tako Ministarstvo turizma i druga tijela iz godine u godinu nastoje obogatiti turističku ponudu i unaprijediti turizam. Prilikom svega navedenog provode se

određene analize koje za cilj imaju istaknuti ključne pokazatelje prema kojima se mjeri uspješnost turističke sezone i razvoja turizma.

Za realizaciju vizije i ciljeva važno je naglasiti operativne strategije u ključnim područjima djelovanja. Riječ je o aktivnostima koje su usmjerene na razvijanje proizvoda, povećanje ponude, proizvoda, smještaja, ulaganja u turističku infrastrukturu, razvijanje i jačanje ljudskih potencijala, marketinga i slično. Osim operativnih strategija, ključnu ulogu imaju i akcijski planovi kojima se utvrđuju mjere za otklanjanje postojećih razvojnih ograničenja.

LITERATURA

Hrvatska enciklopedija, internet, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2022., dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=62763>, pristupljeno: 22.05.2022.

Državni zavod za statistiku, 1639 Turizam u 2018., Zagreb, 2022., dostupno na: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/SI-1639.pdf, pristupljeno: 22.05.2022.

UNWTO (2010), International tourism trends in EU-28 member states – Current situation and forecast for 2020-2025-2030, dostupno na: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/16843>, pristupljeno: 22.05.2022.

Horvat, J., Mijoč, J. (2014). Osnove statistike. Ljevak d.o.o., Zagreb, str. 19.

Kelejuh I., Javor, A. (1997). Postojeća i nova statistička istraživanja iz područja turizma u Republici Hrvatskoj, str. 43-60.

Marušić M., Prebežac, D., Mikulić, J. (2019). Istraživanje turističkih tržišta. Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet, Zagreb, str. 8.

Magaš, D. (2000). Razvoj hrvatskog turizma: koncepcija dugoročnog razvoja. Rijeka Adamić.

Marušić M., Vranešević, T. (2001). Istraživanje tržišta. Adeco d.o.o., Zagreb.

Meler, M. (2005). Istraživanje tržišta. Ekonomski fakultet u Osijeku, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, str. 71.

Vukonić, B. (2005). Povijest hrvatskoga turizma. Zagreb, Prometej.

Turizam u 2019., dostupno na: https://web.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/SI-1661.pdf, pristupljeno: 22.05.2022.

Dolasci i noćenja turista u 2021. godini, dostupno na: <https://podaci.dzs.hr/2021/hr/10190>, pristupljeno: 22.05.2022.

Turizam, Enciklopedija, dostupno na: <http://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=62763>, pristupljeno: 01.08.2022.

POPIS TABLICA

Tablica 1. Prikaz dolazaka stranih turista u 2019. godini.....	17
Tablica 2. Prikaz dolazaka stranih turista u 2020. godini.....	19
Tablica 3. Prikaz dolazaka stranih turista u 2021. godini.....	21
Tablica 4. Ukupni broj dolazaka stranih turista prema zemljama prebivališta od 2019. do 2021.	23
Tablica 5. Prikaz dolazaka stranih turista u 2019. godini prema vrsti smještaja.....	27
Tablica 6. Prikaz dolazaka stranih turista u 2020. godini prema vrsti smještaja.....	29
Tablica 7. Prikaz dolazaka stranih turista u 2021. godini prema vrsti smještaja.....	31
Tablica 8. Dolazak stranih turista prema županijama od 2019. do 2021. godine.....	33

POPIS ILUSTRACIJA

Grafikon 1. Prikaz dolazaka stranih turista prema zemlji prebivališta u 2019. godini.....	18
Grafikon 2. Postotak dolazaka stranih turista u 2019. godini.....	19
Grafikon 3. Prikaz dolazaka stranih turista prema zemlji prebivališta u 2020. godini.....	20
Grafikon 4. Postotak dolazaka stranih turista u 2020. godini.....	21
Grafikon 5. Prikaz dolazaka stranih turista prema zemlji prebivališta u 2021. godini.....	22
Grafikon 6. Postotak dolazaka stranih turista u 2021. godini.....	23
Grafikon 7. Linearni grafikon dolazaka stranih turista u razdoblju od 2019. do 2021.	26
Grafikon 8. Prikaz dolazaka stranih turista u razdoblju od 2019. do 2021.	26
Grafikon 9. Prikaz ukupnog broja dolazaka stranih turista u 2019. godini prema vrsti smještaja.....	28
Grafikon 10. Postotak dolazaka stranih turista u 2019. godini prema vrsti smještaja.....	28
Grafikon 11. Prikaz ukupnog broja dolazaka stranih turista u 2020. godini prema vrsti smještaja.....	30
Grafikon 12. Postotak dolazaka stranih turista u 2020. godini prema vrsti smještaja.....	30
Grafikon 13. Prikaz ukupnog broja dolazaka stranih turista u 2020. godini prema vrsti smještaja.....	32
Grafikon 14. Postotak dolazaka turista prema vrsti smještaja u 2021. godini.....	32
Grafikon 15. Dolazak stranih turista prema županijama od 2019. do 2021. godine.....	35